

Derk de Weerd: 'Een hoge gezondheidsstatus zegt ook wat over de weerstand van de koeien'

Groei hoeft niet duur te zijn

IJzeren versus houten spanten illustreren de uitbreiding van de ligboxenstal, waarvoor vanuit kosten oogpunt in plaats van nieuwbouw is gekozen

Geen overmatige luxe of forse overcapaciteit, maar creatief en low budget uitbreiden. Daar halen Arend en Derk de Weerd veel voldoening uit. Het deert het vee allerm minst. De veestapel kent een uitstekende verzorging en een hoge gezondheidsstatus.

tekst **Florus Pellikaan**

Het uitbreiden van een stal bespaart ten opzichte van complete nieuwbouw in ieder geval een zijmuur en een kelderwand.' Het is zomaar een voorbeeld van een uitspraak die tijdens het gesprek met Arend (64) en Derk de Weerd (30) uit Drijber de revue passeert. Maar eigenlijk typeert het voorbeeld de hele bedrijfsgeschiedenis van de Drentse melkveehouders: op een goede, maar zo goedkoop mogelijke manier groeien.

'Wij willen niet een hele bak geld uitgeven zonder dat er snel iets voor terugkomt. Daarom hebben we bijvoorbeeld bij de verdubbeling van de ligboxenstal in 2007 eerst gekozen voor tweedehands ligboxafschiedingen', vertelt Derk de Weerd. 'Dat kostte weinig, waardoor we de investering in de uitbreiding eerder konden doen en dus ook eerder konden starten met terugverdienen. Inmiddels zijn de tweedehandsboxen vervangen door nieuwe. De oude boxen staan nu in de stal die we huren voor het jongvee.' Die strategie is het geheim achter de vlotte groei van het bedrijf. Tot twintig jaar geleden boerde Arend de Weerd samen met zijn zwager, maar het bedrijf werd in 1994 in goede harmonie gesplitst. Met zo'n 55 koeien ging Arend verder en dat aantal is inmiddels gegroeid naar 180 stuks. Ook Alberdien (55) en Zoë de Weerd (25) helpen geregeld mee in het bedrijf.

Visgraat als behandelstraat

Het zoeken naar goedkope uitbreiding zit Arend en Derk de Weerd duidelijk in de genen. Naast de inzet van twee-

dehands materialen schuwen vader en zoon ook de inzet van eigen arbeid niet. De verdubbeling van de stal, die in totaal circa een jaar in beslag nam, is met wat losse hulp van af en toe een vakman bijna geheel zelf gedaan.

'Wij zien al snel kansen en achteraf heb ik alleen spijt van het eigen stucwerk', stelt Derk de Weerd met een lach. Om vervolgens serieus te vervolgen: 'Het was mogelijk om meer koeplaatsen te creëren voor minder dan 2000 euro per koeplaats, inclusief een simpele melkerij', verwijst De Weerd naar de 24 standsdraaimelkstal met 'slechts' niet geijkte melkmeting en een knopje om een koe te separeren. 'Ik geniet ervan als de bank aan het einde van het jaar komt en er is van alles gebeurd – zoals de aankoop van quotum – zonder dat we de bank nodig hebben gehad', aldus Derk.

De technische vingers van vader en zoon De Weerd hebben niet alleen goedkope groei gerealiseerd, maar ook voor handige vindingen gezorgd. Zo bouwden ze bijvoorbeeld de oude 2x5 visgraatmelkstal om tot een behandelstraat. De put is dichtgelegd met roosters, waarop onder andere een klauwbekapbox staat. De ene kant van de melkstal is intact, waardoor er vijf koeien via een separatiehek achter de melkstal de behandelstraat in gestuurd kunnen worden. 'Superhandig voor het insemineren en spuiten van de koeien', vertelt Arend. 'Aan de andere kant van de melkstal hebben we de stands vervangen door een voerhek. Daar behandelen we bijvoorbeeld een koe met propyleen, zodat je deze niet

Arend en Derk de Weerd

Geen bakken met geld uitgeven voordat de investering geld gaat opleveren. Zo heeft familie de Weerd uit Drijber groei gerealiseerd.

Aantal koeien:	180
Aantal stuks jongvee:	160
Quotum:	1,4 miljoen kg excl. circa 2 ton lease
Rollend jaargem.:	9177 4,16 3,63
Grondgebruik:	96 ha excl. 18 ha natuurgebied
Intensiteit:	16.000 kg per ha

aan het grote voerhek in de stal hoeft op te zoeken.'

Ook buiten de ligboxenstal is de stapsgewijze uitbreiding terug te zien. Bijvoorbeeld in de sleuvsilo's, waarbij de muur is verzet en de ruimte tot de plaat netjes is aangestraat. En de werktuigenloods die er op het oog nog nieuw uitziet, is tweedehands gekocht en eigenhandig verzet. 'Alleen de dakplaten zijn nieuw. Maar nu staat er wel voor een klein bedrag een nieuwe loods voor de machines en de opslag van voorraad', aldus Arend.

Arbeidspiek melken beperkt

Sinds dit jaar staat het jongvee tussen de acht maanden oud en twee weken voor afkalven op een gehuurde locatie vijf kilometer verderop. 'Dat gaf hier thuis mogelijkheden om door te groeien in melkkoeien zonder direct te hoeven bouwen. Bovendien huurden we daar al grond, waardoor we nu transportbewegingen met bijvoorbeeld de mest beperken', vertelt Derk, die benadrukt zich niet tegenover collega's te willen afzetten. 'Misschien dat op termijn het jongvee wel weer een keer naar huis komt, maar dit was nu de goedkoopste mogelijkheid om hier in koeien te groeien.' Tijdens de rondgang lijkt de filosofie van goedkope uitbreiding even ontspoord bij de kalverdrinkautomaat en de mestschuifrobot. Maar niets blijkt minder waar, want ook achter deze investering zit een duidelijke filosofie. 'Daarin hebben we geïnvesteerd om de arbeidspiek rond het melken op te vangen', legt Arend uit. 'Eerst hadden we een mestschuif waar je zelf op moest zitten. Maar als je dan een keer alleen moet melken, duurt het erg lang voor je de eerste koe aansluit als je eerst de koeien achter de melkstal moet jagen, de boxen moet nalopen en de roosters moet schuiven.' Derk vult aan: 'Datzelfde geldt bij de verzorging van de kalfjes, wat dan na

Van links naar rechts:

- De oude melkstal is omgebouwd tot behandelstraat en bekapruimte
- De eenvoudig uitgevoerde 24 standsdraaimelkstal
- Arend en Derk de Weerd

In 2007 is de oude stal naar rechts gespiegeld

De tweedehandse werktuiglloods is eigenhandig verzet

het melken moet. Bovendien bevalt de drinkautomaat erg goed, mits je deze gewoon iedere dag schoonmaakt.'

Hoewel goedkope groei misschien een ander gevoel oproept, laat de verzorging van de koeien bij Arend en Derk de Weerd beslist niet te wensen over. 'Aan de verzorging stellen we heel hoge eisen. Een kreuple koe separeren we bijvoorbeeld direct om te bekappen. Afgelopen jaar was het vervangingspercentage ook maar 20 procent.'

Helft droog zonder antibiotica

De lage uitstoot heeft ervoor gezorgd dat de veehouders uit eigen opfok en aanwas konden groeien. Dat was voor vader en zoon De Weerd vanwege de hoge gezondheidsstatus van het koppel overigens ook de enige mogelijkheid om te groeien. 'Tijdens het bestrijdingsprogramma voor ibv van destijds zijn we al vrij geworden', vertelt Arend. Daarnaast is de veestapel ook vrij van bvd, onverdacht voor salmonella en neospora en heeft het parastatus A. 'We willen graag gezond vee hebben en denken dat de hoge gezondheidsstatus ook wat zegt over de algehele weerstand van de koei-

en. Vooral bij bvd zie je dit verband', vertelt Arend. 'Om de hoge gezondheidsstatus te houden, werken we schoon en netjes en dat verwachten we ook van de mensen die hier op het bedrijf komen.'

Ook hebben Arend en Derk de Weerd al een aantal jaar ervaring met de helft van de koeien droogzetten zonder antibiotica. 'Het bevalt prima en je weet dat de antibioticadiscussie steeds actueler wordt. Dan wil je niet straks onder druk terug moeten.'

Derk de Weerd prijst ook de rol van Dierenartspraktijk Beilen. 'Een fanatieke praktijk stimuleert om met diergezondheid aan de slag te gaan. Daarnaast hebben we een abonnement afgesloten waardoor we, op spoedgevallen na, niet voor visites hoeven te betalen', vertelt Derk. 'Dit stimuleert om sneller te belen, al vangen we met de tweewekelijkse bedrijfsbegeleiding ook veel op.'

Hoewel Arend en Derk de Weerd focusen op gezondheid en veel geduld hebben met koeien wat betreft bijvoorbeeld vruchtbaarheid, hebben ze een hard hoofd in de gestelde leeftijdsdoelen. Derk: 'De dierenartspraktijk streeft naar zeseneenhalf jaar in 2020, maar gemid-

deld zal dat niet snel lukken. Zeker niet voor bedrijven die groeien zoals wij. Ondanks onze lage vervanging is de huidige gemiddelde leeftijd 4.03 jaar.'

Wel leren grazen

Op dit moment weiden de Drentse veehouders de melkkoeien niet. 'We zijn daar in 2008 mee gestopt vanwege destijds een behoorlijke intensiteit en een kleine huiskavel. Door het constante voer, de constante arbeidsbehoefte en constante productie bevalt het goed en het zorgt voor de maximale opbrengst van het land. Bovendien is de financiële prikkel om weer te gaan weiden nog te laag', stelt Derk. 'Maar we weiden het jongvee nog wel en slaan bewust geen dieren over, zodat ze allemaal leren grazen. Mocht er ooit een verplichting of grotere beloning komen, dan kunnen we altijd nog weer beginnen.'

Het rantsoen bestaat op drogestofbasis voor twee derde deel uit gras en een derde deel uit snijmais, aangevuld met twee kilo soja. Daarmee realiseren de koeien een gemiddelde productie van 9177 kg melk met 4,16% vet en 3,63% eiwit. 'We selecteren sterk op positief eiwit, aangevuld met minimaal 110 exterieur', verklaart Derk de Weerd het gemiddelde eiwitniveau van de koeien. Atlantic, Wyman en Cricket staan nu op de inseminatielijst en goede koeien zijn er van Goli, Gofast, Kian en McCormick. 'Om inteelt en erfelijke gebreken te voorkomen, werken we met het stieradviesprogramma. Maar binnen de drie keuzes laat ik vaak eiwit nog weer het zwaarst wegen.'

Hoe het bedrijf zich in de toekomst zal ontwikkelen, is voor Derk nog niet helemaal helder. 'Maar ik ben dertig en moet nog zeker dertig jaar boeren, dus dit zal vast niet helemaal het einde zijn. Al wil het niet zeggen dat we een toekomstige uitbreiding weer helemaal zelf gaan doen. In het verleden heeft het ons geholpen om te groeien, maar nu is er wel minder tijd voor.'

De kalverdrinkautomaat en mestrobot verlagen de arbeidspiek rond het melken

